

STANOWISKO KPZK PAN W SPRAWIE SŁUŻB ADMINISTRACJI PUBLICZNEJ ZAJMUJĄCYCH SIĘ GOSPODARKĄ PRZESTRZENNĄ

Komitet Przestrzennego Zagospodarowania Kraju PAN czuje się w obowiązku po raz kolejny zasygnalizować groźne symptomy ignorowania problematyki gospodarki przestrzennej w procesie permanentnej reorganizacji centralnych organów administracji państwowej.

Począwszy od 1990 r. każdy rząd traktuje sprawy planowania przestrzennego, mieszkalnictwa, ochrony i kształtowania środowiska jako dziedziny o małym znaczeniu politycznym. Wszelkie pozorowane oszczędności na administracji dokonywały się w znacznym stopniu kosztem tego sektora.

Państwowa Rada Gospodarki Przestrzennej, z którą Komitet ściśle współpracuje spotkała się tylko raz na początku nowej kadencji rządu. Proponowany nowy skład Rady do tej pory nie został zatwierdzony. Jest to tylko jeden z wielu przykładów blokady na styku rząd – środowiska naukowe i zawodowe. Decyzja dotycząca likwidacji Urzędu Mieszkalnictwa i Rozwoju Miast oraz zablokowanie prac w Rządowym Centrum Studiów Strategicznych nad Krajową Koncepcją Zagospodarowania Przestrzennego praktycznie oznaczają likwidację planowania przestrzennego na poziomie krajowym. Na progu akcesji Polski do Unii Europejskiej grozi niewykorzystaniem szans harmonijnego wpisania się naszego kraju w przestrzeń europejską.

Komitet nasz wielokrotnie alarmował i informował kolejne rządy o pogarszającym się stanie ładu przestrzennego, dewastacji i dekapitalizacji majątku, chaosie w zagospodarowaniu przestrzennym miast oraz marginalizacji Polski w międzynarodowej dyskusji nad przyszłością zagospodarowania przestrzennego Europy.

Chcemy mocno podkreślić, że dobrze zorganizowana i skutecznie funkcjonująca służba publiczna w dziedzinie gospodarki przestrzennej jest istotnym warunkiem zapewnienia pełnej praworządności podejmo-

wanych w trosce o racjonalne godzenie interesów publicznych i prywatnych decyzji administracyjnych. Sprawna gospodarka przestrzenna jest również ważnym elementem przyciągania inwestycji i podnoszenia konkurencyjności Polski w skali międzynarodowej. Bez silnej, profesjonalnej, zintegrowanej administracji centralnej odpowiedzialnej za gospodarkę przestrzenną, zdolnej do reprezentowania i obrony polskich interesów na arenie międzynarodowej, niemożliwy jest aktywny udział Polski w kształtowaniu wizji przestrzennej Europy.

Polska po likwidacji biur rozwoju regionalnego Ministerstwa Gospodarki została pozbawiona merytorycznego ośrodka koordynującego nasz udział w najważniejszej Inicjatywie Wspólnoty – w Interregu IIIB i Interregu IIIC. Program ten ma decydujące znaczenie dla określenia strategicznych kierunków nie tylko rozwoju przestrzennego Polski w Europie, ale także w istotny sposób przyczynia się do efektywności absorpcji funduszy ERDF. W związku z tym utworzenie ośrodka wspierającego prace samorządów regionalnych w przestrzennej współpracy międzynarodowej w instytucjach rządowych jest bardzo pilne. Zależy też od tego umiejętne wykorzystanie walorów zwornikowego położenia Polski w Europie.

Komitety dysponuje wybitnymi specjalistami, którzy uczestniczą we współpracy międzynarodowej, w związku z tym może być szczególnie kompetentnym partnerem w odbudowie polskiej aktywności w dziedzinie międzynarodowej współpracy przestrzennej w: ESPD II, ESPON, VASAB 2010, CADSES. Należy podkreślić, że bez zwiększenia aktywności Polski w tych programach utracimy wpływ na ważne rozstrzygnięcia w Agendzie 2007.

Komitety nasz w pełni identyfikuje się z raportem o stanie gospodarki przestrzennej w Polsce przygotowanym przez sekretariat Habitatu. Uważamy, że zagrożenie dla gospodarki przestrzennej i polskiej racji stanu jest większe niż oddaje to ostateczny tekst raportu. Ponieważ sygnalizowany wyżej dokument i wynikające z niego postulaty zostały przekazane wielu instytucjom rządowym nie zmierzamy powtarzać jego tezy. Chcemy natomiast poprzeć stanowiska środowisk zawodowych (urbanistów, architektów i inżynierów budownictwa), które zwróciły się z apelem i propozycjami działań w zakresie poprawy stanu gospodarki przestrzennej w Polsce.

Uważamy, że naprawa stanu gospodarki przestrzennej, zgodnie z celami rozwoju zrównoważonego, leżącego u podstaw nowego paradygmatu rozwoju zjednoczonej Europy, może być osiągnięta tylko ze wsparciem silnej profesjonalnej administracji rządowej, skupiającej

w jednym resorcie sprawy gospodarki przestrzennej obejmującej m.in. planowanie strategiczne wieloprzestrzenne, regionalne i środowiskowe oraz politykę regionalną, urbanistyczną i środowiskową. Naprawa ta będzie możliwa pod warunkiem dokonania systemowej regulacji prawnej i kompleksowego monitorowania stanu gospodarki przestrzennej.

Naszym zdaniem tylko zintegrowanie tych działań daje szansę na uzyskanie właściwego kształtowania wizji polityki przestrzennej, na partnerstwo w układzie europejskim i współpracę ze środowiskiem zawodowym i naukowym.

Należy podkreślić, że Komitet dysponuje wystarczającym potencjałem intelektualnym, aby mógł włączyć się w określenie kierunków racjonalizacji sfery gospodarki przestrzennej w dobrze pojętym interesie Polski.

W pracach naukowych Komitetu uczestniczy 52 członków Komitetu oraz ok. pięćdziesiąt osób ściśle z nami współpracujących, reprezentujących wszystkie liczące się ośrodki naukowe i ważniejsze stowarzyszenia, a którym sfera gospodarki przestrzennej jest bliska merytorycznie.

Apelując o rozagę w reformowaniu państwa nie chcemy stać na uboczu i wyrażać krytycznych poglądów, ale chcemy służyć naszym doświadczeniem.

Deklarując gotowość do współpracy z organami państwowymi w kształtowaniu instytucjonalnych i prawnych podstaw gospodarki przestrzennej pozostajemy w przekonaniu, że nasza inicjatywa nie zostanie tym razem ignorowana.

Przewodniczący Komitetu
Prof. dr hab. Tadeusz Markowski

Otrzymują:

Prezydent RP	– Aleksander Kwaśniewski
Prezes Rady Ministrów RP	– Leszek Miller
Marszałek Sejmu RP	– Marek Borowski
Marszałek Senatu RP	– Longin Pastusiak
Wiceprezes RM RP, Minister Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej	– Jerzy Hausner